

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2012

JĘZYK POLSKI

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2012

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu
----------------------	--

Temat 1. Dokonaj analizy i interpretacji porównawczej wierszy Jana Kochanowskiego *O żywocie ludzkim* i Agnieszki Osieckiej *Kolęda z pretensjami*. Zwróć uwagę na przedstawione w nich obrazy ludzkiego życia oraz postawę podmiotu mówiącego wobec świata.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 26 punktów.

1. Zasada zestawienia tekstów, np.: 3 p.
 - a. motyw bawiącego się człowiekiem Boga (Boże igrzysko),
 - b. motyw teatrum mundi,
 - c. tematyka refleksyjno-filozoficzna,
 - d. liryka zwrotu do adresata,
 - e. adresat: Bóg,
 - f. pierwszoosobowy podmiot mówiący, wypowiadający się w imieniu własnym oraz wszystkich ludzi.
2. Obraz ludzkiego życia w *O żywocie ludzkim*, np.: 3 p.
 - a. życie jako spektakl dla jednego widza – Boga,
 - b. bezładna walka o różne dobra doczesne,
 - c. ludzie jako istoty niemądre, nieumiejące rozpoznać właściwej hierarchii spraw,
 - d. błahość dóbr, za którymi goni człowiek / kruchość życia,
 - e. Bóg – odległy, Jego głównym atrybutem jest mądrość.
3. Obraz ludzkiego życia w *Kolędzie z pretensjami*, np.: 3 p.
 - a. życie jako cierpienie,
 - b. różnorodne źródła cierpienia (nieдоступność pewnych dóbr materialnych, zbyteczność odgrywanych ról, lęk egzystencjalny, poczucie zagubienia, bliskość śmierci...),
 - c. ludzie jako zabawki Pana Boga,
 - d. ludzie jako istoty słabe, zagrożone, potrzebujące pomocy, śmiertelne,
 - e. Bóg – obojętny wobec ludzkiego cierpienia, Jego atrybutem jest wszechwładza.
4. Postawa podmiotu mówiącego wobec świata w *O żywocie ludzkim*, np.: 3 p.
 - a. postrzega Boga jako reżysera i zarazem widza spektaklu życia,
 - b. przyjmuje postawę zdystansowanego obserwatora,
 - c. akceptuje ustanowione przez Boga prawa rządzące światem,
 - d. dostrzega śmieszność ludzkich starań wobec niezmienności Boskich wyroków,
 - e. prosi Boga o umiejętność nieangażowania się w pogoń za pozornymi wartościami,
 - f. związek z ideami renesansu.
5. Postawa podmiotu mówiącego wobec świata w *Kolędzie z pretensjami*, np.: 3 p.
 - a. ma pretensje do Boga,
 - b. jest wyrozumiały dla ludzkich słabości,
 - c. współczuje cierpiącym ludziom,
 - d. prosi Boga o pomoc wszystkim ludziom,
 - e. związek z XX - wiecznym kryzysem religijnym.
6. Ukształtowanie wypowiedzi poetyckiej w *O żywocie ludzkim*, np.: 4 p.
Uwaga: warunkiem przyznania punktu jest określenie funkcji zabiegu artystycznego.

- a. gatunek literacki: fraszka,
 - b. kompozycja: apostrofa do Boga otwiera i kończy utwór, pointa,
 - c. obrazowanie: bardzo pospolita scenka z życia codziennego (bójka),
 - d. obrazowość, dosadność określeń, zwięzłość,
 - e. porównanie ludzi do dzieci i interpretacja tego zabiegu.
7. Ukształtowanie wypowiedzi poetyckiej w *Kołędzie z pretensjami*, np.: 4 p.
Uwaga: warunkiem przyznania punktu jest określenie funkcji zabiegu artystycznego.
- a. interpretacja tytułu (literacka gra cechami gatunkowymi kołedy),
 - b. muzyczność: wyrazisty rytm, nieregularne rymy, anafory, paralelizmy składniowe, powtórzenia, refren,
 - c. obrazowanie: wyliczenie codziennych sytuacji, aluzja literacka, aluzja do śmierci znanej postaci historycznej,
 - d. metaforyka nadająca przykładowym sytuacjom znaczenie uniwersalne,
 - e. porównanie Boga do dziecka i interpretacja tego zabiegu.
8. Podsumowanie, np.:
- dostrzeżenie i interpretacja we właściwym kontekście podobieństw i różnic w podanych utworach, 3 p.
- dostrzeżenie podobieństw i różnic w podanych utworach, 2 p.
- dostrzeżenie podobieństwa lub różnicy w podanych utworach. 1 p.

Temat 2. Codziennosc w czasach Zagłady. Analizując i interpretując opowiadanie Idy Fink *Przed lustrem*, zwróć uwagę na kreację bohaterek, ich sytuację oraz znaczenie tytułowego lustra.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 26 punktów)

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 26 punktów.

1. Wstępne rozpoznanie, np.: 2 p.
 - a. szcążkowa akcja,
 - b. zwykłe, codzienne wydarzenie – wizyta u krawcowej,
 - c. Holocaust przedstawiony nie wprost (poetyka niedopowiedzeń).
2. Sytuacja bohaterek, np.: 3 p.
 - a. interpretacja słów *od roku wszyscy byli bliskimi sąsiadami*,
 - b. trudne warunki życia,
 - c. przymus ciężkiej fizycznej pracy,
 - d. konieczność wyprzedawania rzeczy, aby przeżyć,
 - e. wyniszczenie fizyczne jako konsekwencja warunków życia,
 - f. śmierć najbliższych jako bolesne doświadczenie,
 - g. zagrożenie własnego życia.

Kreacja bohaterek
3. Nisia, np.: 3 p.
 - a. niemożność wykonywania zawodu krawcowej,
 - b. trudności w jedzeniu (choroba? głodowanie?),
 - c. pozorne pogodzenie się z sytuacją,
 - d. potrzeba tłumienia emocji,
 - e. niezgoda na szczęście w czasie Zagłady,
 - f. oburzenie na Adelę (uznanie jej miłości za egoizm lub coś absurdalnego, urągającego sytuacji),
 - g. uznanie szczęścia Adeli za okrucieństwo, bezmyślność,
 - h. rozpacz i jej źródła.

4. Adela, np.: 3 p.
- energia,
 - determinacja,
 - zakochanie,
 - pragnienie ładnego wyglądu,
 - poczucie szczęścia mimo grozy Zagłady,
 - wewnętrzne światło,
 - wypieranie ze świadomości grozy czasu Zagłady,
 - miłość jako ucieczka od grozy Holocaustu.
- Sposoby kreowania sytuacji i bohaterek
5. Symbolika lustra, np.: 3 p.
- interpretacja zmian w opisie lustra,
 - związek symboliki lustra z symboliką wody,
 - otchłani,
 - kolorów,
 - śmierci.
6. Inne sposoby kreowania, np.: 9 p.
- narracja trzecioosobowa,
 - opis zachowań, a nie przeżyć wewnętrznych postaci,
 - pozór suchej relacji,
 - emocjonalność, dramatyzm,
 - drobiazgowość opisu,
 - wyeksponowanie czynności jedzenia,
 - czas – *ponury*,
 - przestrzeń – nieprzyjazna (surowa, ponura, zimna, pusta), zamknięta,
 - kontrast w kreacji przestrzeni (np. góra – dół),
 - symbolika przedmiotów, np. łóżek, szpilek, łopaty, sukienki, wygasłej kuchni,
 - kontrast postaci,
 - peryfrazy i ich funkcja,
 - funkcja zdrobnień,
 - funkcja powtórzeń i trybu rozkazującego w wypowiedziach Adeli,
 - wyróżnienie pewnych słów w druku.
7. Podsumowanie, np.:
- wskazanie różnic w postawach bohaterek wobec codziennej rzeczywistości czasu Holocaustu oraz dostrzeżenie związku między obrazem czasu Zagłady a środkami jego kreowania; interpretacja tytułu, 3 p.
- wskazanie różnic w postawach bohaterek wobec codziennej rzeczywistości czasu Holocaustu oraz interpretacja tytułu, 2 p.
- wskazanie różnic w postawach bohaterek wobec codziennej rzeczywistości czasu Holocaustu lub interpretacja tytułu. 1 p.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 2 punkty)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 2 p.
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 2 punkty)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka; 2 p.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 8 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja, 8 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, 6 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia, 4 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych, 2 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 2 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy), 2 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), na ogół poprawna interpunkcja. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY

0–4 p.